

הוא היה לבוש כערבי * במשך 10 שנים הפסיק כל מישחק

כדורגל בירושלים בשבת * הוא הפך את שולחנות הקלפי של

הוועד הלאומי * הוא התפרץ לחתונות ושר שירים ערביים

את הישוב החרדי בארץ, בתקופת המנדט הבריטי, הן בפני השילטון הזר והן בפני המוסדות היהודיים. הוא היה לבוש בגדים מודרניים, דיבר שלל שפות, היה מיווד עם יצחק בן-צבי ודוד בן-גוריון, מנהיג פזיז ליטי על כל הסממנים הקשורים בכך. הקרע בין שני האחים היה בלתי גמנע. בשנת 1937, כאשר הוטלה המגביה הביטחון חגיגת הראשונה, כופר הישוב, הגיע משה בלוי להסכם עם המנהיגות הציונית על שיתוף פעולה עם כופר הישוב תמורת קבלת אחוז מסויים מהמגביה. הסכם זה שריר וקיים עד היום בצורות שונות בין השילטון החילוני בארץ לבית אגודת ישראל.

עמרם בלוי יצא בחריצאף כנגד ההסכם הוותיקו וכנגד כופר הישוב, אולם גמנע

עם הגיורת התחנן בלוי על אביו ועל חממו של בית-דין צדק

מלתקוף אישית את אחיו. אך הקרע בין השניים גדל, ורק שנים מספר לפני פטירתו של משה בלוי התפייסו האחים, למי רות שדעותיהם נשארו מנוגדות. פרשת כופר הישוב גרמה לכך שעמרם בלוי יעזוב את אגודת ישראל ויקים את "נטורי-קרתא". — שומר-העיר. השם נטורי קרתא לקוח מאגדה תלמודית המספרת על רב שהגיע לעיירה וביקש שיביאו לפניו את נטורי-קרתא, את שומר-העיר. כשהביאו לו מספר גברתנים שתפקידם היה בשמירה קרא: "אלה נטורי-קרתא? אלה מחריבי-קרתא". והלכו והביאו בפניו את האברכים חובשי ספסלי בית המדרש. שמה הראשון של נטורי-קרתא היה "החיים", כשבלי טוען: "אגודת ישראל מתה, ורק אנחנו נשארו בחיים". אולם כדי למנוע החרפת הקרע עם אחיו, מנהיג אגודת ישראל, ויתר על שם זה ובחר בנטורי-קרתא.

מלחמה בה נודע עמרם בלוי היתה מלחמתו כנגד הבחירות. בעוד שאת הבחירות לכנסת ולעיריות, לאחר הקמת מדינת ישראל, החריש, הרי שכנגד הבחירות לוועד הלאומי לפני הקמת המדינה, ניסה למנוע ממש בכת. הוא היה מגיע לקלפיות, בראש קבוצה של צעירים קנאים, צועק, "אסור להשתתף בבחירות!" מרים את שולחן ועד דת הקלפי והופכו. פרשה זו היתה מסתיימת, כמו מרבית פעולות המחאה של בלוי במעצר, שהגיע פעם גם למאסר ממש בן תשעה חודשים.

בלוי, שהיה איש חברה ואוהב אדם, ניצל עד תום את תקופת מאסרו, קשר קשרים עם אסירים ופושעים שישבו עימו בכלא, ואשר אחדים מהם הפכו אחרי שחרורם להיות מחסידי.

למרות שמעולם לא השיג הישג של ממש במלחמותיו, לא נכשל בלוי אף פעם. מלחמתו היתה מלחמת מחאה, כשהמטרה הסופית היא מחיה. הוא סיפר פעם לילדיים את פילוסופיית המאבק שלו: "אם מיששו עושה חזקה על שדה חברו, ויושב בה שלוש שנים, החזקה ברת תוקף. אולם אם בעל הקרקע, מקפיד לצעוק משך שלוש שנים אלה: 'פלגיה מחזיק ארעה בגולונותא' — פלוגי מחזיק ארץ בגוללה, הרי שאין לכובש חזקה. הציונים מחזיקים את ארץ ישראל בגולונותא, והתפקיד שלי הוא לצעוק, למחות ולמנוע מהם חזקה."

עמרם, עסקן הציבור, לא עבד משך מרבית שנות חייו. מלבד תקופת מה, לפני קום המדינה, בה היה סוחר קרקעות. עד היום, מרבית שטח הקרקע של נבי סמואל שייך לו. אולם למרות העוני הרב בו חיו, הוא ומשפחתו, סרב לדרוש קרקעות אלה, השוות מיליוני לירות, משום שלא הכיר בכיבוש הישראלי של 1967.

פרנסתו היתה על אישתו היגדה, אשר מקצועה היה: תופרת בגדי גברים. אולם (המשך בעמוד 18)

האיש שצעה גולונותא

כשהיה עומד בפני שופטים לאחר כל אחת מהפגנותיו, היה נושא נאום קבע, באומרו לשופט: "לאדוני אין סמכות לשפוט אותי. אתה יושב תחת סמל מזויף. השם ישראל גנוב על ידכם, אתם מורדים במלכות שמיים, המדינה הזו — אחד הזויר פים הגדולים בהיסטוריה," ומתיישב על מקומו.

יחד עם עמרם בלוי צמח עוד מנהיג, בעל אופי שונה לגמרי, אחיו, הרב משה בלוי. משה בלוי יסד את אגודת ישראל בארץ, היתה לאחד ממנהיגי הבולטים, למרות קנאותו, שלא נפלגה בתחילת דרכם, מזו של אחיו עמרם, היה אופי מאבקו אחר. בעוד שעמרם בלוי לא היה ידוע כתלמיד חכם (הוא קדוש אבל לא גאון) הסכימו חסידיו הרי שמשה היה תלמיד חכם, ייצג

פרסומו של בלוי בא לו בשנות העשרים והשלושים בגלל קבוצות הכדורגל של מכבי, החליטה או לערוך משחקי כדורגל בשבת ובלוי יצא למלחמתו הראשונה. משך עשר שנים תמימות הוא התפרץ, מידי שבת בשבתו, אל מגרש כדורגל בו היה נערך משחק, חובט בשחקנים, בועט בכדור ומפוצץ את המישחק. מיטטרה היתה מוזהקת ובלוי היה מובל למעצר עד ליום הראשון בבוקר.

מיטפתחו של בלוי ידעה תמיד כי הוא מעולם לא לן בבית במוצאי שבת, אלא מבלה את הלילה בכלא מישטרתי. אט אט התבלט עמרם בלוי כקנאי דתי קיצוני, אשר הכריז מלחמה על הציונות ותמך בשילטון הזר, כל שילטון זר, תורכי, בריטי או ירדני, כנגד הציונות המזויפת.

על אלה שהצביעו לכנסת או לעירייה, ועל מי שלא טבל במיקווה היום, אסורה הקירבה אל מיטת הנפטר או נגיעה בה. כך הורה בית-דין צדק של העדה החרדית לעשרת-אלפי מוקירי-זיכרו של עמרם בלוי, מנהיגה הבלתי-מוכתר של נטורי-קרתא, אשר באו להלווייתו. כך, תוך מחאות וסערות, נערכה הלווייתו של עמרם בלוי.

עם מותו הצליח בלוי לרכוש סביבו צבא אדיר של אנשים, אשר אילו עמדו תחת פיקודו של המנהיג הלוחם במשך חייו, בוודאי היו עוזרים לו להרעיש שמיים וארץ, מלווים את מחאותיו והפגנותיו. עמרם בלוי היתה מקדים לשם-מיטפתחו את התואר ברש"י (בן רבי שלמה יצחק), כדי שיוכלו להבדיל בינו לבין שניים אחר

עמרם בלוי הקדיש את חייו למלחמה בתועבה הציונית

רים שנשא שם פרטי ושם-מיטפתחו זהים לשלו. אביו שלמה יצחק, אשר הגיע לירושלים בהיותו בן ארבע, היה התיפך הגמור מדמות הלוחם הקנאי שרכש לו בנו. שלמה יצחק היה אוהב שלום, ורחק ממדנים. מדי-בוקר נהג לעמוד ליד שער יפו, בעיר העתיקה בירושלים, לנחש, לרוב ב-הצלחה, מה מוצאו של הקרב אליו, ואז היה מקדים לו ברכת בוקר-טוב בשפתו שלו. שלמה יצחק ידע לומר בוקר-טוב בעשרות שפות וניבים.

את קנאותו חסרת-הפשרות, ואת רוח הקרב שפייעמה בו רכש עמרם בלוי ממיטפתחו אימו, שיינדל. אביה של שיינדל, רבי ישעיהו אורנשטיין, היה בצעירותו איש חב"ד, אולם לאחר קרע עם מנהיג חב"ד, אשר לדעתו היה מתון מדי, עלה אורנשטיין לארץ ישראל, התיישב בצפת, ואחר-כך עקר לירושלים.

בירושלים נודע עמרם כקנאי קיצוני, אשר נילחם באותה חמת-זעם והתלהבות, שצינו את נכדו, עמרם, אחרי. אורנשטיין היה זה שיום והטיל את החרם על אליעזר בן-יהודה, אחר-כך נלחם כנגד הרב הראשי דאז, הראשון-לציון יעקב מאיר, והכריח את השילטון התורכי להוריד את הראשון-לציון מכהונתו. זאת, משום שהראשון-לציון למד בצעירותו באליאנס, בית-ספר אשר לידו של אורנשטיין היה משל הכופרים. בתו שיינדל, אימו של עמרם בלוי, היתה אשת-חיל יפהפיה. בעלה, שלמה יצחק, היה עסקן-ציבור ולמדן, ושיינדל פירנסה אותו מחנות-בדים שהיתה לה בשוק הערבי, ליד שער יפו.

אין ספק כי עמרם הושפע הרבה יותר מאימו, וממשפחתה, מאשר מאביו. חודשים מספר לפני מותו הפתאומי, ביקש להיקבר ליד אימו בהר המנוחות בירושלים, ולא ליד אביו, הקבור בהר הזיתים, אם כי הסיר ביר זאת בכך שאינו מכיר בכיבוש הישראלי של מלחמת ששת הימים, ולכן אין הוא רוצה להיקבר בהר הזיתים — משאת כל יהודי דתי.

עוד בצעירותו התבלט עמרם בלוי בקרב העדה החרדית בירושלים. התנגדותו הקרי ציונית, לצינו, שהיתה אז נתלת רבים, קיבלה משנה חוקה בסממנים ציוניים ובי מעשי הפגנה אותם ערך בהיותו עלם צעיר.

לבושו היה על טהרת הלבוש הערבי, קפחן זהוב עם פסים שחורים, תחתיו תח' תונים לבנים ונעליים בידואיות, ממש כמו שייח ערבי, כשרק הקפלות, המיגבעת עשוית הקטיפה, אשר מוצאה מהעיריה בפולין, מסבירה את יהדותו.

אולם לא רק זאת. הוקן האדום כאש, והפיאת המשלשלות, בצבע הוקן, יחד עם העיניים הגדולות והכחולות, והפה הפי עור מעל לסנטר המורם, יצרו מיד אצל חסידיו של בלוי, ולא רק אצלם, את ההרגי שה כי הם עומדים בפני קדוש.